Ernesto ”Che” Guevara

1928: Ernesto Guevara syntyi 14.5 Rosarion kaupungissa Argentiinassa keskiluokkaisen perheen ensimmäiseksi lapseksi. Guevaran virallinen syntymäpäivä on 14.6. Hänen syntymäaikansa väärennettiin, jottei kenellekään paljastuisi, että Guevaran äiti oli jo raskaana, kun hänen vanhempansa menivät naimisiin.

Kaksivuotiaana Guevara sairastui astmaan, joka vaivasi häntä loppuelämän ajan. Astmansa vuoksi Guevara aloitti säännöllisen koulunkäynnin vasta yhdeksänvuotiaana. Häntä pidettiin älykkäänä lapsena, joka seurasi tarkkaavaisesti maailman tapahtumia. Espanjan sisällissota (1936–39) oli ensimmäisiä poliittisia tapahtumia, joka vaikutti Guevaran ajatuksiin maailmasta.

1947: Guevara hylkäsi suunnitelmansa ryhtyä opiskelemaan tekniikka ja pyrki sen sijaan Buenos Airesin yliopiston lääketieteelliseen tiedekuntaan.

1952: Guevara matkusti ystävänsä Alberto Granadon kanssa ympäri Latinalaista Amerikkaa. Matkaa taitettiin moottoripyörillä ja seikkailun yksityiskohdat Guevara tallensi muistikirjaan, joka julkaistiin myöhemmin Moottoripyöräpäiväkirja nimellä. Matkan varrella Guevara tapasi monenlaisia ihmisiä ja näki Etelä-Amerikan mantereen köyhyyttä ja yhteiskunnallista epätasaarvoa. Matkalla on väitetty olleen syvällinen vaikutus Guevaran ajatteluun ja myöhempiin vaiheisiin.

1953: Guevara valmistui lääkäriksi Buenos Airesin yliopistosta. Samana vuonna hän matkusti Guatemalaan. Matkallaan Guevara tapasi Fidel Castroa kannattavia kuubalaisia, jotka olivat paossa Batistan[1] diktatuurista hallintoa. Poliittisten pakolaisten joukossa oli Guevaran ensimmäinen vaimo Hilda Gadea, jonka kanssa Guevara sai tyttären.

1954–57: Yhdysvallat pommitti Guatemalaa ja CIA rahoitti maan istuvan presidentin Abernezin hallinnon kaatamisen. Guevara poistui maasta. Abernezin vallankaappaus sekä yhdysvaltalaisen United Fruit[2] -yhtiön toimet saivat Guevaran vakuuttuneeksi siitä, että aseellinen vallankumous oli paras keino Etelä-Amerikan vapauttamiseksi Yhdysvaltain vallasta. Guevara muutti Meksikoon, jossa hän tapasi Fidel Castron[3]. Guevara liittyi Castron johtamaan 26. heinäkuuta liikkeeseen, jonka tarkoituksena oli syöstä Batistan hallitus vallasta. San Miguelin karjatilalla sijaitsevalla sissileirillä Guevara kouluttautui taistelijaksi. Leirillä Guevaran maine oli ankara. Kun leirin sijainti paljastui viranomaisille, Guevara ja kahdeksantoista muuta pidätettiin leiriltä. Heidät vapautettiin 57 päivän vankeuden jälkeen. Castro joukkoineen aikaisti suunnitelmiaan tehdä maihinnousu Kuubaan. Guevara ja 80 muuta sissiä matkasi Meksikosta Kuubaan ja aloitti taistelun Sierra Maestran vuoristossa. Kesken taistelujen joukkojen lääkärinä toiminut Guevara ryhtyi taistelijaksi. Henäkuussa 1957 Castro ylensi Guevaran majuriksi.

1958–59: Chen johtama Santa Claran valtaus ja panssarijunan syöstäminen raiteiltaan olivat merkittäviä voittoja sissijoukoille. Batista pakeni Kuubasta ja Castron joukot ottivat vallan maassa.

1959–1965: Guevara erosi ensimmäisestä vaimostaan ja avioitui joukoissaan taistelleen Aleida Marchin kanssa. Guevara toimi Kuubassa La Cabanan linnakkeen vankilan ylimpänä syyttäjänä. Tässä toimessa Guevaran kerrotaan syyllistyneen muun muassa kidutuksiin.
Guevara myös ohjasi Kuuban agraarireformia, jossa suuret tilukset kansallistettiin, pilkottiin ja

1Kuuban presidentti vuosina 1940–1944 ja 1952–1959.
2United Fruit oli yhdysvaltalainen liikeyhtiö, joka kauppasi kolmannessa maailmassa kasvatettuja hedelmiä Yhdysvaltoihin ja Eurooppaan. Yhtiötä syytettiin laajalti muun muassa hallitusten lahjomisesta ja työntekijöidensä riistosta. Yhtiön vastustaminen oli tunnusomaista vasemmistopoliitikoille ja vaikuttajille.
3Kuuban presidentti 1959–2008, valtioneuvoston puheenjohtaja ja Kuuban kommunistisen puolueen pääsihteeri. Luovutti vuonna 2006 valtansa nuoremmalle veljelleen Raûl Castrolle, joka kuului myös Guevaran lähipiiriin.

jaettiin niitä viljeleville. Nämä toimet saivat Yhdysvallat kokemaan Kuuban ja Guevaran yhä suurempina uhkina. Maauudistuksen jälkeen Guevara toimi valtion keskuspankin pääjohtajana ja teollisuusministerinä.

Vuonna 1965 Che lähti Kuubasta valepuvussa eikä sen jälkeen enää näyttäytynyt julkisuudessa. Katoamistaan edeltävänä aikana hän kritisoi ankarasti muun muassa Kuuban liittolaista Neuvostoliittoa siitä, että maa antoi vaisua tukea köyhien maiden sosialistisille vallankumouksille. Joulukuussa 1964 Guevara oli herättänyt kohua arvostelemalla YK:n yleiskokouksessa valkoihoisten länsimaiden ”rasistista” asioihin puuttumista Kongossa.

1966–67: Guevara matkusti väärennetyllä passilla Boliviaan marraskuussa. Hän esiintyi keskiikäisenä uruguaylaisena liikemiehenä. Boliviassa Che alkoi koota sissijoukkoja. Hänen aikomuksenaan oli käynnistää vallankumous ja kaataa Bolivian oikeistolainen sotilashallitus. Sissiarmeijan kokoaminen oli kuitenkin vaikeaa. Bolivian presidentti komensi armeijansa ”sissijahtiin” heti kun kuuli Guevaran olevan maassa. Lisäksi paikalliset maatyöläiset kieltäytyivät liittymästä Guevaran joukkoihin. Kieltäytymisen syyksi on arveltu muun muassa sitä, että maatyöläiset olivat juuri saaneet maatilkkuja omikseen eivätkä hyväksyneet kommunistien kollektivisointia.

Bolivian armeija sai vihjeen sissijoukon sijainnista eräältä sissijoukon karkurilta. Lokakuun kahdeksas päivä sissit motitettiin Churon rotkoon. Parituntisen taistelun jälkeen Che Guevara ja bolivialainen sissi Simeon Cuba Sarabia eli Willy antautuivat. Antautuessaan Guevara oli aseeton. Hänellä oli mukanaan reppu, nahkainen asiakirjasalkku ja kangaslaukku, joka sisälsi hänen sotapäiväkirjansa, kirjoja, muisti- ja asiakirjoja, runoja, henkilökohtaisia muistiinpanoja ja huomioita hänen alaisistaan sekä muutamia henkilökohtaisia tavaroita. Yhdysvaltalaisten joukkojen mukaan Che sanoi vangitsijoilleen: ”Älkää tappako meitä. Minä olen Che. Olen teille arvokkaampi elävänä kuin kuolleena.”Pidätystä seuraavana päivänä Vääpeli Mario Teran teloitti Che Guevaran La Higueran koulurakennuksessa ilman oikeudenkäyntiä. Lokakuun kahdeksastoista päivä Fidel Castro piti kiihkeän puheen Chen muistoksi. Kuubassa julistettiin kolmen päivän suruaika.